

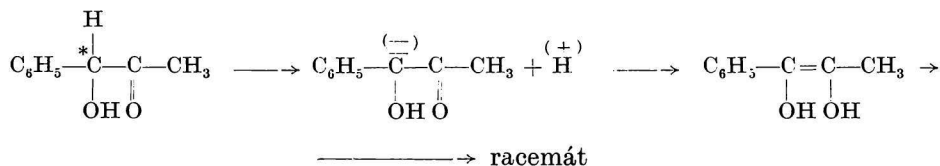
PRÍSPEVOK K ŠTÚDIU *l*-FENYLACETYLKARBINOLU (VIII)

Š. BAUER, L. MASLER, Š. ORSZÁGH

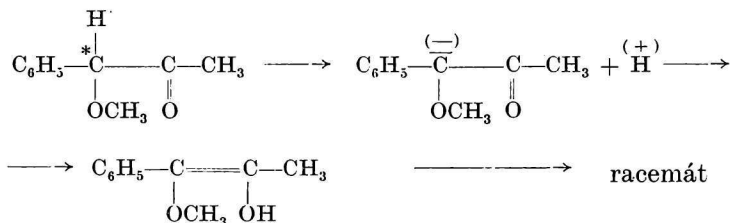
Oddelenie farmaceutickej chémie a biochémie Chemického ústavu Slovenskej akadémie vied v Bratislave

Pri štúdiu optickej dezaktivácie *l*-fenylacetylkarbinolu v alkalickom prostredí sa vynorila otázka, či racemizácia prebieha cez prohodnú enolzlúčeninu, čo by zodpovedalo hypotéze E. Beckmanna [1], O. Aschana [2] a E. Mohra [3], alebo či racemizácia prebieha bez tvorby enolformy preklopením do zrkadlového obrazu podľa hypotézy H. Erlenmeyera [4].

Aby sme mohli vyriešiť uvedenú otázku, podrobili sme racemizácii opticky aktívny *l*-fenylacetylkarbinol i opticky aktívny 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ón [6]. Ak racemizácia *l*-fenylacetylkarbinolu prebieha cez enolzlúčeninu podľa schémy

podľa nášho predpokladu musí aj racemizácia 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ónu prebiehať za tvorby enolzlúčeniny podľa schémy

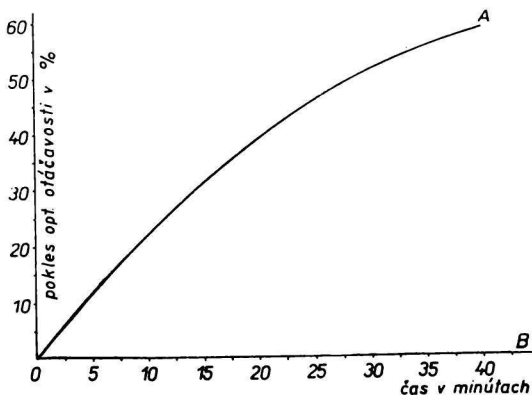
Priebeh racemizácie *l*-fenylacetylkarbinolu a 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ónu v alkalickom prostredí, kontrolovanej meraním optickej otáčavosti (graf 1), poukazuje na to, že racemizácia neprebieha cez enolzlúčeninu, pretože 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ón v alkalickom prostredí i po dlhšom čase nestráca optickú aktivitu.

Experimentálna časť

Body varu sú nekorigované.

A. *l*-Fenylacetylkarbinol

l-Fenylacetylkarbinol sa pripravil podľa C. Neuberga [5]; b. v.₁₂ = 123--124 °C, $[\alpha]_D^{22} = -311,08^\circ$ ($\alpha = -22,38^\circ$, 2 dm, c = 4,24 v 50 % metanole).

Graf 1.

A -- *l*-fenylacetylkarbinol, B — 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ón (totožný s osou x).

B. 1-Fenyl-1-metoxypropán-2-ón

Pripravil sa alkyláciou *l*-fenylacetylkarbinolu [6]; b. v.₁₃ = 107—109 °C, $[\alpha]_D^{22} = -150,69^\circ$ ($\alpha = -12,29^\circ$, 2 dm, c = 4,08 v 50 % metanole).

C. Racemizácia a meranie optickej otáčavosti

Do roztoku 0,636 g opticky aktívneho *l*-fenylacetylkarbinolu v 15 ml 50 % metanolu sa pridajú 3 kvapky 5 N metanolickeho KOH a roztok sa doplní 50 % metanolom na 25 ml.

Do roztoku 0,45 g opticky aktívneho 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ónu v 15 ml 50 % metanolu sa pridajú 3 kvapky 5 N metanolickeho KOH a roztok sa doplní 50 % metanolom na 25 ml.

V oboch prípadoch je pH roztoku $10,4 \pm 0,2$.

Zmena optickej otáčavosti pri racemizácii sa merala kruhovým polarimetrom zn. C. Zeiss, Jena v 50 % metanolových roztokoch za použitia 2 dm trubice, pričom koncentrácia *l*-fenylacetylkarbinolu bola c = 2,544 a koncentrácia 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ónu c = 1,8. Prvé meranie sa urobilo po 2 minútach od pridania metanolickeho KOH, ostatné po uplynutí určitej časovej jednotky. Výsledky meraní sa vynesli na graf 1.

Súhrn

Vykonalí sme racemizáciu *l*-fenylacetylkarbinolu a pokúsili sme sa o racemizáciu opticky aktívneho 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ónu metanolickým KOH, pričom sme zistili, že 1-fenyl-1-metoxypropán-2-ón v alkalickom prostredí na rozdiel od *l*-fenylacetylkarbinolu neracemizuje. Na základe tohto predpokla-

dáme, že racemizácia l-fenylacetylkarbinolu neprebíha cez prechodné vzniknutú enolzlúčeninu, pretože aj pri l-fenyl-1-metoxypropán-2-óne je zachovaná možnosť tvorby karbaniónu a tým i možnosť vzniku enolzlúčeniny.

ЗАМЕТКА К ИЗУЧЕНИЮ l-ФЕНИЛАЦЕТИЛКАРБИНОЛА (VIII)

Ш. БАУЭР, Л. МАСЛЕР, Ш. ОРСАГ

Отделение фармацевтической химии и биохимии Химического института Словацкой Академии Наук в Братиславе

Выводы

Провелась рацемизация l-фенилацетилкарбинола а тоже был сделан опыт провести рацемизацию оптически деятельного 1-фенил-1-метоксипропан-2-ону в метиловом растворе КОН причем было определено, что 1-фенил-1-метоксипропан-2-он в щелочной среде в различии от l-фенилацетилкарбинола не подвергается рацемизации. На основании этого предполагаем, что рацемизация не происходит через промежуточно возникшее энолсоединение, потому что и у 1-фенил-1-метоксипропан-2-ону сохраняется возможность творения карбаниона а тем самим и возможность возникновения энолсоединения.

Поступило в редакцию 21. 3. 1958 г.

BEITRAG ZUM STUDIUM VON l-PHENYLACETYLCARBINOL (VIII)

Š. BAUER, L. MASLER, Š. ORSZÁGH

Abteilung für pharmazeutische Chemie und Biochemie des Chemischen Instituts an der Slowakischen Akademie der Wissenschaften in Bratislava

Zusammenfassung

Die Autoren führten die Racemisierung von l-Phenylacetylcarbinol durch und versuchten ebenso die Racemisierung des optisch aktiven 1-Phenyl-1-methoxypropan-2-ons mit methanolischer KOH, wobei sie feststellten, dass 1-Phenyl-1-methoxypropan-2-on in alkalischem Medium zum Unterschied von l-Phenylacetylcarbinol nicht racemisiert. Auf der Grundlage dieser Tatsache nehmen die Autoren an, dass die Racemisierung des l-Phenylacetylcarbinols nicht über eine vorübergehend entstandene Enolverbindung verläuft, nachdem auch bei 1-Phenyl-1-methoxypropan-2-on die Möglichkeit der Bildung eines Carbanions und damit auch die Möglichkeit der Entstehung einer Enolverbindung gegeben ist.

In die Redaktion eingelangt den 21. 3. 1958

LITERATÚRA

1. Beckmann E., Ann. 250, 360 (1889). — 2. Aschan O., Ann. 387, 17 (1912). — 3. Mohr E., J. prakt. Chem. 85, 334 (1912). — 4. Erlenmeyer H., Schenkel H., Epprecht A., Helv. Chim. Acta 19, 1053 (1936). — 5. Neuberg C., Biochem. Z. 128, 610 (1922). — 6. Bauer Š., Masler L., Országh Š., Chem. zvesti 12, 639 (1958). —

Došlo do redakcie 21. 3. 1958